

INDIA lui OVIDIU IVANCU

Un miraj înstăpânit peste o lume interioară

Prezent la Târgul de Carte 2015 de la Braşov, textul lui Ovidiu Ivancu* fascinează din start prin titlu: *Vremea musonului: patru ani în India, Jurnalul meu indian (2009-2013)*, o simbolică a *vremii interioare*, experienţa din India având drept punct de plecare nu neapărat ziua în care autorul (narator-personaj) aterizează pe Aeroportul Internaţional Indira Gandhi, ci asimilarea realităţii în forul său interior: „prima mea iarnă indiană, primul meu muson în India”.

Intenţia comunicativă e clară: va scrie despre „*incredible India*”, dar nu cea *din cărţi*, nu „India lui Eliade, a lui Forster sau a lui Rushdie”, ci despre „India aceasta insalubră, invazivă şi kafkiană”, ce „va deveni, la rândul ei, suportabilă, curioasă şi suprarealistă”, despre modul în care ţara aceasta i s-a impregnat în memoria afectivă, căci de fapt, „Jurnalul meu va fi unul egolatru”. Dacă în autobiografia ficţională a lui M. Eliade, Allan era sfătuit cu o spaimă aproape mistică de Maitreyi să nu mai lucreze după apusul soarelui că, altfel, se va îmbolnăvi, acest jurnal îşi găseşte sevele tocmai în această vreme a nopţii, a separării voite de lume, în spatele uşii metalice a apartamentului din care ni se va povesti despre India. De fapt, povestea lui şi a *Indiei lui*, O. Ivancu refăcând simbolic un drum spre sine şi scris.

Textul porneşte de la relaţia autorului cu mediul - mai întâi, cel autohton, din care va evada intenţionat; apoi, cel exotic/consacrat pe cale livrescă: profesorul de liceu, cu munca lui maşinal-funcţionărească din ţară, devine lector de limba română la Delhi University, într-o ţară în care exista convingerea că studierea mai multor limbi înlesneşte ivirea unor oportunităţi în sfera socială. Sud-est-europeanul se aliază cu alţi europeni „exilaţi” aici, printre care S.C., lectoriţa de portugheză, dar şi cu Vibha Maurya (şefa de catedră); se îmbogăţeşte spiritual la Festivalul de Literatură de la Jaipur, cu nume precum Hanif Kureishi, Coetzee, Orhan Pamuk, Tarun J. Tejpal, Homi Bhabha.

Iniţial, India îl frapază prin realităţile ei negative: sărăcia, mizeria (pe care, constată, India te învaţă să le ignori, anulându-ţi instinctele sociale), birocraţia, „aceiaşi zgomot inutil şi permanent”, „aceiaşi lipsă de spaţiu” şi „dispreţ total faţă de spaţiul intim”, prezente „oriunde în India”. „Tarele” ei sunt regăsite şi la Aravind Adiga, în *The White Tiger*. Distopie conturată ca efect al luptei cu prejudecăţile: de ex. curăţenia - „o convenţie cinematografică” livrată publicului prin filmele bollywoodiene. Dar ajunge să aprecieze oamenii din nordul oraşului New Delhi, care, „în ciuda hainelor murdare şi a mirosului”, „măcar sunt... *reali*”, adică lipsiţi de preocupările superficiale ale celor din sud - „încălzirea globală şi poluarea planetei”. India se refuză etichetării: „Cine poate spune care care este India relevantă [...]? Cea a nordului capitalei, cea a satelor insalubre, pline de super-

stiţii şi practici barbare (crime, violuri, torturi, etc.) sau cea a clădirilor de sticlă, sclipitoare, a străzilor largi, a grădinilor luxuriante? [...] ţara în care un lucru poate fi exhibit şi exprimat obsesiv în timp ce, simultan, acelaşi lucru e transformat în tabu”.

Jurnalul îşi păstrează aerul exotic. Ne rămân impregnate imaginile unei Indii insoli(*ta*)te, conturate prin imagism metaforic: India - „bizar animal mitic”; „colosal mamifer [...] ţinându-şi echilibrul pe o sfoară atârnată undeva între două vârfuri de munte”, într-un „exerciţiu al supravieţuirii”, făcut de peste un miliard de oameni „de mai multe ori pe zi”. *Oraşul* ca spaţiu al vacarmului experimentat în drum spre aeroport: „Privesc de pe geamul maşinii vacile sfinte, oamenii care dorm pe stradă, mizeria cruntă, aud zgomotul claxoanelor, urletele indienilor care râd şi vorbesc extrem de tare, asurzitorul sunet al tobelor de la cine ştie ce nuntă organizată în mijlocul străzii, simt în nări mirosurile imposibil de descifrat ale Indiei [...]”. În aceeaşi notă se înscriu percepţiile ce redau imaginea *Taj Mahal*-ului, contemplarea răsăritului pe Gange, la *Varanasi*, prima călătorie în *Himalaya* sau imaginea *satului indian* reprezentat prin „ţâncul” zărit în vizita la Templul Maimuţelor din Jaipur. Astfel, în continuare, „Europa are un fel de admiraţie tâmpă şi mistică în acelaşi timp” faţă de India, „fară cât un continent”, care însă-i oferă răgazul necesar „pentru a citi şi a scrie, pentru a ieşi din rutina *suicidală* care pune stăpânire pe tine ca profesor în România.”

Treptat, India reuşeşte să se insinueze, semn că, revenit în România, se percepe „mult mai schimbat decât ţara”; devine mai interiorizat, mai calm, îşi surprinde tendinţa de a invada spaţiul personal al altora când stă la coadă la ceva, o anumită lentoare de reacţie sau „alterarea” papilelor gustative, nemaleceptând decât mâncărurile foarte condimentate. Cei 4 ani petrecuţi în India sunt percepuţi în martie 2013, la 35 de ani, ca suma experienţelor personale în virtutea cărora îl interesează „modul în care fiecare dintre noi purtăm prin lume limitările societăţii în care am fost educaţi”, apreciind „extraordinară şansă de a fi împărtăşit idei cu cei care, ca şi mine, sunt străini de India” şi cărora „India alienantă” le-a oferit şansa solidarităţii, le-a dezvoltat „instinctul de supravieţuire socială şi culturală”.

Jurnalul se încheie simetric cu imaginea ultimei excursii în Himalaya, ieşind din scenă sinele ca personaj ultim, şi nu Sue George-*the Psychic* din satul Vashisht. Părăsire voit-definitivă a punctului „*acasă*-New Delhi” de pe harta lumii, în sens invers, cu dorinţa de a reintra în „rutina românească”. Cercul s-a închis, musonul a încetat.

*Ovidiu Ivancu, *Vremea musonului: patru ani în India, Jurnalul meu indian (2009-2013)*, Ed. Eikon, Cluj-Napoca, 2014.